

Μάρτιος 2012. Σκληρές διαπραγματεύσεις μεταξύ του υπουργού Οικονομικών Ευάγγελου Βενιζέλου και του γερμανού ομολόγου του Βόλφγκανγκ Σόιμπλε, σε Eurogroup

Ένας έλληνας υπουργός Οικονομικών συναντά τον γερμανό ομολόγο του στο δεύτερο υπόγειο ενός συμπαθητικού ξενοδοχείου της Πολωνίας – παρόντες είναι μόνο δύο συνεργάτες. Στο τραπέζι πέφτει ένα ερώτημα, το οποίο η μία πλευρά είναι έτοιμη να συζητήσει και η άλλη εργάζεται για να αποτρέψει. «Μήπως πρέπει να μιλήσετε με τον Πρωθυπουργό;», ρωτάνε οι Γερμανοί τους Έλληνες. Ο Ευάγγελος Βενιζέλος απέναντι στον Βόλφγκανγκ Σόιμπλε δεν μπαίνει καν στη συζήτηση. Εκείνο το βράδυ της 16ης Σεπτεμβρίου του 2011, όταν η ελληνική αντιπροσωπεία άκουσε πρώτη φορά το Grexit όχι ως υπόθεση εργασίας, αλλά ως ολοκληρωμένη εναλλακτική, θα μπορούσε να είναι από μόνο του υπόθεση βιβλίου – ο Γιώργος Ζασιάς, ένας εκ των παρόντων, ίσως θα το προτιμούσε σε ταινία, με σκηνοθέτη τον Γιώργο Λάνθιμο. Ομως δεν είναι παρά ένα επεισόδιο από αυτά που περιγράφονται στις «Εκδοχές πολέμου» του Ευάγγελου Βενιζέλου, ένα βιβλίο που αφηγείται γεγονότα από το 2009 έως το 2022. Ένα από τα πολλά, που όταν συνδέονται συμπληρώνουν το παζλ μιας εικοσαετίας που, ειδικά στην κορύφωση της κρίσης χρέους, διαμόρφωσε καθοριστικά τη χώρα και λόγω της μικρής χρονικής απόστασης δεν έχει ακόμα αρχίσει να ερευνείται διεξοδικά.

Οι «Εκδοχές πολέμου» θα μπορούσαν στο μέλλον να θεωρούνται μια ιστορική μαρτυρία, γραμμένη από τον πολιτικό του οποίου το όνομα συνδέθηκε στενά με αυτή την τεκτονική αλλαγή – ο ίδιος ο Βενιζέλος περιγράφει εύστοχα τον τρόπο με τον οποίο η ελληνική κοινωνία έπρεπε να προγραμματιστεί από την αρχή, να ξεχάσει τα βασικά διδάγματα της Μεταπολίτευσης και να εκπαιδευτεί σε μια νέα κανονικότητα, χωρίς να καταλαβαίνει πως γλίτωσε τα χειρότερα. Ο Βενιζέλος ως πρόσωπο έχει μια ιδιαιτερότητα: Δεν έγινε ποτέ πρωθυπουργός, όμως είναι αυτός που κατείχε θέσεις εξουσίας το μεγαλύτερο διάστημα, ως υπουργός και ως αντιπρόεδρος των κυβερνήσεων από το 2009 έως το 2015. Είναι σίγουρα εκείνος που επισημάνθηκε το κύριο βάρος της ευθύνης των χειρισμών εκείνης της εποχής, χάνοντας την προσωπική του

Ο «πόλεμος» του Ευάγγελου Βενιζέλου

Στις «Εκδοχές πολέμου» ο πρόην αντιπρόεδρος της κυβέρνησης θέτει τα πράγματα υπό το πρίσμα της Ιστορίας

δημοφιλία και κερδίζοντας, μαζί με τον Αντώνη Σαμαρά, το παρατσούκλι «Σαμαροβενιζέλοι». Τραβώντας την κουρτίνα σε πτυχές της ιστορίας ακόμα και άγνωστες στο ευρύ κοινό, ο Βενιζέλος δεν επιλέγει την κλειδαρότρυπα – αποφεύγει το πολιτικό κουτσομπολιό, που πάντα έχει το δικό του ενδιαφέρον, αποφεύγει και τους βαρείς χαρακτηρισμούς για (εσοκομματικούς και μη) αντιπάλους. Επιχειρεί μια ψύχραιμη αποτύπωση των γεγονότων, βασισμένη πάντως στη δική του εμπειρία.

Όπως συνήθως κάνει ο Βενιζέλος, και στις «Εκδοχές πολέμου» θέτει τα πράγματα υπό το πρίσμα της Ιστορίας: Προτάσσει το εθνι-

κό συμφέρον, εξηγεί γιατί κατά τη γνώμη του πέτυχε η κυβέρνηση του 2012 - 2014 και γιατί απέτυχε η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ, καρπώνεται την επιτυχία του PSI παρά το αποτέλεσμα που είχε για τη δική του δημόσια εικόνα και βάζει στη συζήτηση όχι μόνο τις ευθύνες του πολιτικού συστήματος, αλλά και τις ευθύνες των πολιτών, που από τους Αγανακτισμένους έως το δημοψήφισμα «ζητούν την αλήθεια, αλλά στο τέλος προτιμούν ένα ωραίο ψέμα». Ως προς την προσωπική του διαδρομή, ίσως ένα από τα πιο ενδιαφέροντα σημεία του βιβλίου είναι η περιγραφή της εσωτερικής του πάλης όταν του ζητήθηκε να αναλάβει το υπουργείο Οικονομικών μετά τον Γιώργο Παπακωνσταντίνου. Και, βέβαια, η κινική παραδοχή πως το κόμμα του τον προτιμούσε στις δύσκολες στιγμές και του γυρνούσε την πλάτη όταν θεωρούσε πως η χρησιμότητά του έφτανε στο τέλος της.

ΤΟ ΠΑΣΟΚ. Εκτός από τον διάλογο με την Ιστορία, οι «Εκδοχές πολέμου» έχουν και

παραταξιακό χαρακτήρα. Όχι γιατί ο Βενιζέλος δεν μιλάει για τα λάθη του ΠΑΣΟΚ και τον ηγετών του (ψύχραιμα στις περιγραφές της πρότασης του δημοψηφίσματος, πιο αιχμηρά σ' αυτές της διάσπασης του 2015), αλλά γιατί, στην τελική αποτίμηση, δείχνει να θεωρεί πως στα μεγάλα διακυβεύματα το ΠΑΣΟΚ έπραξε σωστά – και πλήρως (πληρώνει ακόμα) αυτή την επιλογή δυσανάλογα. Αποτίνει φόρο τιμής στην «ηρωική κοινοβουλευτική ομάδα» του ΠΑΣΟΚ που σέκωσε, παρά τις δυσκολίες και τις αποχωρήσεις, παρά τους προπηλακισμούς, το βάρος της ψήφισης και της εφαρμογής των πρώτων προγραμμάτων, ακόμα και όταν όλη η αντιπολίτευση ήταν στην πλατεία ή όταν η Αθήνα κυριολεκτικά καίγεται.

Με απόλυτη επίγνωση πως το «ουάου» και το «Κούγκι» θα μπορούσε να είχε παιχτεί νοříτερα «με καλύτερους πρωταγωνιστές και καλύτερο σενάριο», τα πρόσωπα όμως που βρίσκονταν τότε σε θέσεις εξουσίας επέλεξαν να μην παίξουν στα ζάρια την τύχη της χώρας.

Οι «Εκδοχές πολέμου», σε μορφή μιας μεγάλης συνέντευξης με τον Γιώργο Κουβαρά να θέτει τα ερωτήματα, είναι η πρώτη ολοκληρωμένη του «πώς» και του «γιατί» όχι των αιτιών, αλλά της διαχείρισης εκείνης της κρίσης, που λειτουργήσε ως αλλαγή παραδείγματος – και για τις κρίσεις που ήρθαν αργότερα και για όσες έρθουν στο μέλλον.

«Εκδοχές πολέμου» 2009 - 2022: μια συζήτηση με τον Γιώργο Κουβαρά για το παρασκήνιο της οικονομικής κρίσης και όσα ακολούθησαν Εκδόσεις Πατάκη